

Uttalande av Hörselskadades Riksförbunds kongress, den 25 maj 2025

Till Sveriges riksdag, regering och regioner

Vi, Sveriges hörselskadade, har fått nog.

Under flera decennier har vi tvingats uppleva hur vår lagstadgade rätt till vård på lika villkor sätts på undantag. Våra vårdbehov har gång på gång bagatelliserats, lågprioriterats eller rentav ignorerats. Vår tillgång till hörselvård har gradvis urholkats, underfinansierats och underbemannats.

Nu ser vi följderna. Så många som 16 av landets 21 regioner klarar inte vårdgarantin inom hörselvården. I tio regioner måste hörselskadade vänta mellan ett och två år på hörapparatutprovning, visar HRFs nya kartläggning (maj 2025).

Det här är en katastrof för många av landets 1,7 miljoner hörselskadade. Att behöva klara sig utan fungerande kommunikation i månader och år är fullständigt förödande. Yrkesverksamma kan tvingas sjukskriva sig och pensionärer blir socialt isolerade, vilket kan påskynda utvecklingen av demens.

Hörselvård är inte bara livsviktigt för en av fem svenskar. Det är också helt avgörande för folkhälsan och samhället i stort. Rätt insatser i rätt tid förebygger ohälsa och skapar förutsättningar för fungerande kommunikation och delaktighet genom hela livet. Det är grunden för att vi ska kunna studera, jobba och ha ett socialt liv.

Hörselrehabilitering med hörapparatutprovning är en av de viktigaste åtgärderna för att förebygga och fördröja utvecklingen av demens. Forskningen är tydlig: "obehandlad hörselnedsättning" är den främsta, enskilda riskfaktorn för demens. Men vid användning av hörapparater är risken i stort sett samma som hos personer med god hörsel.

Hörselvårdens väntetider på både ett och två år innebär att vi riskerar att allvarligt försämra folkhälsan och öka vårdbehovet i hela landet.

Det här är inte bara ett regionalt problem, utan en nationell vårdkris vars konsekvenser kommer att påverka olika delar av samhället under lång tid framöver. Hörselvårdens kris idag kommer märkas i demensvården imorgon.

Hörselvården i majoriteten av landets regioner är kraftigt underdimensionerad, konstaterar HRF, med stöd av våra enkäter till hörselvården. Det råder brist på audionomer, men endast ett fåtal regioner har svårt att rekrytera. Den främsta orsaken till köerna är att hörselvårdens organisation och bemanning inte står i proportion till den stora och växande patientgruppen.

En del regioner försöker hantera det ökade vårdbehovet genom att skjuta över allt större kostnader på den enskilde. Men det är både cyniskt och kortsiktigt. När hörselskadade inte

har råd med hörselvård minskar måhända köerna, men det verkliga vårdbehovet och det växande folkhälsoproblemet finns kvar.

Så här kan det inte fortsätta.

Vi, som företräder landets hörselskadade, kräver omedelbara åtgärder för att säkerställa att alla kan få hörselrehabilitering utifrån behov, i rimlig tid. Det är dags för landets regioner att prioritera hörselvården betydligt högre.

Det är också dags för riksdag och regering att ställa tydligare krav på landets regioner och skapa bättre förutsättningar jämlik vård. Det är inte rimligt att behandlingsutbudet, avgifterna och väntetiderna skiljer sig så kraftigt åt från region till region, och ibland inom en och samma region.

Vi bor i ett och samma land, med en och samma hälso- och sjukvårdslag, som säger att i Sverige, där gäller vård på lika villkor. Därför uppmanar vi nu våra folkvalda att lyfta huvudet ur sanden, ta sitt ansvar – och omedelbart börja följa lagen.

**Hørselskadades Riksförbunds kongress
Uppsala den 25 maj 2025**